

GYMNÁZIUM JÁNA ADAMA RAYMANA

STUDENÁ VOJNA – KÓREJSKÁ VOJNA

Seminárna práca

Emma Pásztorová

Predmet: dejepis

Vyučujúci: Mgr. Gajdoš Marek

Ročník: 2019/2020

Trieda: septima

Obsah

Úvod	3
Počiatky kórejskej vojny	4
Priebeh vojny	4
Záver	7
Zoznam bibliografických odkazov	8
Internetové zdroje	8

Úvod

Druhá svetová vojna nevyriešila medzinárodné spory a nepriateľstvá. Typickým javom v povojnovom období bolo súperenie dvoch superveľmocí, USA a ZSSR. Historici hovoria o „studenej vojne“ ako o stave vzájomného podozrievania, hlbkej nedôvery a otvorených príprav na budúce vojenské stretnutie. Nahromadili toľko jadrových zbraní, že by to stačilo na niekoľkonásobné zničenie celej zemegule. Celý svet sa 40 rokov pohyboval na hranici katastrofy. Počas tohto obdobia vznikali na rôznych miestach sveta občianske vojny a iné nebezpečné konflikty. Niekedy sa do tých konfliktov zapájali superveľmoci, preto hrozilo, že prerastú do svetovej vojny. Jedným z takýchto konfliktov bola aj vojna v Kórei.

Počiatky kórejskej vojny

Týždeň predtým, ako Japonsko ponúklo kapituláciu v 2. svetovej vojne, Sovietska únia vyhlásila Japonsku vojnu. Sovietske jednotky začali vstupovať do Kórey, čo prekvapilo USA, ktoré sa rýchlo začali snažiť zabrániť tomu, aby sa Kórea stala sovietskym satelitným štátom. V roku 1945 teda oslobodili severnú Kóreu od japonskej okupácie sovietske vojská. V južnej časti krajiny sa však vylodila americká armáda. Dean Rusk, plukovník v tejto armáde, vybral 38. rovnobežku za líniu, ktorá by rozdelila americký kontrolovaný sektor od sovietskeho sektoru. V obidvoch častiach krajiny sa vytvorili samostatné vlády a vyvinuli dva rozličné spoločenské systémy: na severe komunistická vláda Kim-Ir-Sena, ktorú podporoval Sovietsky zväz a Čína a na juhu občianska vláda podporovaná Američanmi.

V júni 1950 vypukla medzi týmito dvoma kórejskými štátmi vojna. Vojská zo severu rýchlo postupovali. Obsadili skoro celý juh, zastavili ich až americké oddiely. Vojna sa začala ešte za života J. V. Stalina. V krajinách sovietskeho bloku (teda aj u nás) slúžila ako zámenka na zbrojenie, militarizáciu života. Bola dôkazom, že nám hrozí nová svetová vojna, na ktorú sa treba pripraviť.

Rada bezpečnosti OSN označila Severnú Kóreu za útočníka. Vyzvala preto členské štáty OSN, aby pomohli juhu. Pod zástavou OSN bojovali v Kórei predovšetkým vojská USA, ale aj menšie oddiely z 15 štátov. Na strane severu bojovali najmä čínske oddiely. Naša krajina tiež podporovala Severnú Kóreu. Dodávali sme zbrane, muníciu, lieky a autá. (V našej krajine zasa študovalo niekoľko tisíc kórejských študentov.)

Priebeh vojny

Na konci druhej svetovej vojny neboli USA pripravené na okupáciu Kórey. Nemali žiadnych kórejských jazykových úradníkov ani kórejských odborníkov. Keď prišiel do Južnej Kórey generálporučík Hodge, bol nútený nechať väčšinu japonskej byrokracie na mieste, pretože nemal nikoho, kto by ich nahradil. Je zvláštne, že v tomto ranom konflikte v studenej vojne vládla zdvorilosť: USA požiadali Sovietov, aby sa zastavili na 38. rovnobežke, a oni to urobili. Američania prekvapení sovietskym súhlasom si neuvedomili, že Sovietsky zväz pravdepodobne nechcel viac ako sever, ktorý bol bohatý na nerasty a hydroelektrickú energiu. Bez ohľadu na to v roku 1945 bola 38. rovnobežka určená iba ako dočasná deliaca čiara, nie ako trvalá hranica, ktorou sa neskôr stala.

Samotná vojna sa začala, keď pred východom slnka, 27. júla 1950, za podpory delostrelectva a letectva prekročili severokórejské vojská hranice južného suseda s jediným cieľom – opätovne zjednotiť polostrov pod vedením Komunistickej strany práce. Samotný Kim-Ir-sen veril v rýchle a nekrvavé víťazstvo, nakoľko sa domnieval, že jeho vojaci budú vítaní ako osloboditelia spod nadvlády skorumpovaného kapitalistu I Sung-mana a samotné prekročenie 38. rovnobežky spôsobí masové povstanie obyvateľstva po celej krajine. Nestalo sa tak a juhokórejsky ľud sa rozhodol bojovať proti presile „červeného teroru“ a uhájiť si tak novonadobudnutú slobodu.

Vypuknutie konfliktu na kórejskom polostrove bolo pre USA a jeho spojencov veľkým prekvapením. Údiv však čoskoro vystriedal strach z komunistickej expanzie a

myšlienky, že ak padne do komunistického tábora ďalšia krajina, vyvolá to lavínu radikálne ľavicových reakcií, ktoré by mohli mať pre svetovú stabilitu fatálne následky. Okamžite preto vláda USA evakuovala všetkých občanov západných krajín z vojnovej zóny a začala mladú demokratickú baštu zásobiť výzbrojou. Zároveň vznikla spojená armáda, ktorá viedla proti komunistickému agresorovi rázny protiútok.

Sily však neboli vyrovnané. Pre porovnanie, pozemné vojsko Severnej Kórey tvorilo vyše 175 000 mužov, 150 tankov typu T-34 a až 172 vojenských lietadiel. Na strane druhej mala Južná Kórea len 90 000 mužov, prakticky žiadnu obrnenú techniku a len pár desiatok ľahkých lietadiel (väčšina slúžila iba na tréning). Aj kvôli týmto počtom bolo komunistické ťaženie v fáze vojny úspešné. Po troch dňoch dobyli severokórejské vojská mesto Soul a drvivé kliešte sa uzatvárali aj pri mestách Kesong, Čchungčchong, Inčchon a Kjonggi. Hoci sa blesková vojna, ľudové povstanie a destabilizácia politického systému nekonali, koncom augusta 1950 už bolo 90 % územia Južnej Kórey obsadené armádou KĽDR.

V druhej fáze (15. 9. – 24. 11. 1950) vojská OSN začali protiofenzívu riskantným námorným a leteckým výsadbom v Inčchone. Plán, ktorého podstatou bola invázia amerických námorných síl na západnom pobreží Kórejského polostrova, len asi 50 kilometrov od Soulu, predložil hlavný veliteľ vojsk OSN, americký generál Douglas MacArthur. Prekvapujúce vylodenie amerických vojsk priamo na najcitlivejšom, ale aj dokonale chránenom mieste severokórejských pozícií malo rozložiť protivníkovu obranu a spolu s prudkým útokom pozemných vojsk od juhu viesť k rýchlemu pádu Soulu. Vojenské sily OSN sa však v Soule nezastavili. Pokračovali ďalej na sever a 1. októbra prekročili 38. rovnobežku. Severokórejská armáda len slabo odporovala, a tak sa 25. októbra dostali Američania až na kórejsko-čínsku hranicu a mali obsadený fakticky celý Kórejský polostrov.

V tretej fáze (do 24. 1. 1951) nastal zásadný obrat, keď sa do bojov vložila čínska armáda. Okolo pol milióna čínskych „dobrovoľníkov“ ovládlo front a prinútilo Američanov na ústup. Začiatkom decembra dobyli Číňania so Severokórejcami hlavné mesto KĽDR Pchjongjang a odrezali ústupovú cestu niekoľkým americkým divíziám, ktoré sa len horko-ťažko stihli evakuovať po mori. Koncom decembra obsadili komunistické vojská celú severnú časť Kórey, 25. decembra prekročili 38. rovnobežku a 4. januára 1951 nakrátko dobyli Soul.

V nasledujúcom období (štvrtá fáza, do 27. 7. 1953) jednotky OSN zatlačili komunistické vojská na sever od 38. rovnobežky. Generál MacArthur, zástanca „tvrdého kurzu“, presadzoval vytlačenie komunistov z Kórey a rozšírenie vojny do Číny. Usiloval sa presvedčiť amerického prezidenta Harryho Trumana, aby súhlasil s použitím atómových zbraní proti Číne. Truman mu to však nedovolil. Napokon bol MacArthur po verejnej kritike prezidentovej politiky 10. apríla 1951 odvolaný z veliteľského postu. Novým hlavným veliteľom vojsk OSN sa stal generál Matthew B. Ridgway. Túto etapu vojny charakterizuje najmä prechod k pozíkej vojne, taktika obmedzených útokov a pomerná stabilizácia frontu. Severokórejcania a Číňania sa síce koncom apríla 1951 stiahli zo Soulu, ale všetky ďalšie snahy získať vojenskú prevahu a podniknúť novú ofenzívu sa skončili pre Američanov fiaskom. Rokovanie o prímerí sa začalo 10. júla 1951, ale boje pokračovali aj počas ďalších dvoch rokov. Až po Stalinovej smrti v marci 1953 prevládla obojstranná ochota ukončiť boje.

Nedozvedel sa už, že vojna v Korei, ktorú odobril, sa skončila dohodou o zastavení paľby. Obludný nápad riešiť problémy silou zbraní mal katastrofálne následky, ale kremľského diktátora svedomie nikdy nehrýzlo. (Kórejský konflikt bol poslednou vojnovou epizódou v politickej biografii J. V. Stalina.)

Dohoda o prímerí bola podpísaná 27. júla 1953. Stanovila demarkačnú líniu (stala sa ňou línia frontu), vytvorenie demilitarizovaného pásma v šírke štyroch kilometrov popri tejto línii (dva kilometre na sever a dva kilometre na juh od nej), potvrdila zásadu nezvyšovať stavy vojsk ani počty a typy zbraní, určila spôsob repatriácie zajatcov.

Tri roky bojov nič nevyriešili, iba zničili obidve časti krajiny. Straty na ľudských životoch boli obrovské. Na Juhu sa celkový počet vojenských i civilných obetí, t. j. padlých v boji, popravených, zranených, unesených a nezvestných vyčísľuje počtom 1 300 000 ľudí. Zničená bola takmer polovica priemyselných podnikov, tretina obytných domov a väčšina infraštruktúry. Presné údaje z KĽDR nie sú síce dostupné, ale predpokladá sa, že tamojšie vojnové škody boli ešte väčšie. V Severnej Kórei s polovičnou populáciou sa počet obetí odhaduje na 1 500 000 ľudí, čínskych „dobrovoľníkov“ na 900 000. Intenzívne plošné bombardovanie počas troch rokov zdevastovalo krajinu a mnohé mestá celkom ľahli popolom. Zahynulo vyše 33 000 Američanov a 3 000 príslušníkov ďalších jednotiek OSN.

Záver

Celá vojna bola teda veľmi krvavá a boje sa skončili prímerím až v júli 1953. Hranica ostala tam, kde bola pred vojnou – na 38. rovnobežke. A Kórejčania? 35 rokov trpeli pod drsnou japonskou nadvládou a po skončení 2. svetovej vojny sa namiesto vlastného slobodného štátu dočkali rozdelenia svojho polostrova na dve časti. Bol to danajský dar dvoch armád, ktoré o sebe hovorili ako o „osloboditeľoch“. Kórea zostala rozdelená na 2 štáty.

Aj keď sa nebezpečenstvo vojny zažehnilo, ľudia v okolitom svete videli, že sú vydaní napospas supervelmociam, na ktorých konanie nemajú slabšie krajiny (teda väčšina ľudstva) vôbec nijaký vplyv...

Zoznam bibliografických odkazov

Lipták, L., 1992. *Učebné Texty Z Dejepisú*. 1st ed. Bratislava: Slov. ped. nakl.

Internetové zdroje

Genzor, J. (2019). Kórejská vojna: prvý horúci konflikt studenej vojny. Retrieved 14 April 2020, from http://www.historickarevue.com/clanok/korean_war#

Beňo, M. (2018). Kórejská vojna: Pandorina skrinka, ktorá roztrhala jednotný národ na kusy. Retrieved 14 April 2020, from <https://refresher.sk/56597-Korejska-vojna-Pandorina-skrinka-ktora-roztrhala-jednotny-narod-na-kusy?gdpr-accept=1>

Genzor, J. (2017). The Korean War. A conflict without a winner and a peace settlement. Retrieved 14 April 2020, from <https://www.sav.sk/journals/uploads/03052153genzor%20a.pdf>

Sparknotes.com. 2005. *Sparknotes: The Korean War (1950-1953): Study Guide*. [online] Available at: <<https://www.sparknotes.com/history/american/koreanwar/>> [Accessed 14 April 2020].